

Duben a květen 2022 v Zátocě nosatých opic

Zatímco podél pobřeží města Balikpapanu stále probíhá sčítání opic kahau nosatých, rozhodl se tým BBC Earth představit jejich kritickou situaci v jedné z epizod nového dokumentárního seriálu. Kameraman již pořídil první záběry, které ukazují, jak se kahau snaží adaptovat na městské prostředí, těžce poškozené průmyslovou expanzí. To, že kahau i nadále ztrácí svůj životní prostor, dokládá i případ vykácení rozlehlého mangrovu na řece Wain, jehož viníka se teprve snažíme odhalit. Ani zveřejnění tohoto případu v tisku zatím nepomohlo, nicméně jiné novinové články, které odhalují případ ilegální výstavby továrny na zpracování niklu, dokázaly vyvolat odezvu provinční vlády. Jde o velký úspěch po několika letech marných snah prosadit v místních médiích zprávy o ničení přírody vlivnými korporacemi. Případ slévárny niklové rudy okamžitě poté prověřila policie a provinční vláda další výstavbu dočasně pozastavila. Ničení přírody se daří odhalovat nejen na pobřeží, ale i dál na pevnině. Bylo tak například zjištěno, že v oblasti plánovaného nového hlavního města došlo k rozdělení státní půdy úředníkům. Případem se nyní zabývá Komise pro vymýcení korupce. Mezitím tým, který patroluje podél nově budované silnice na ostrov Balang potvrdil naše obavy, že tato nová přístupová zpřístupní cenné lesy nezákonné těžbě dřeva.

1. BBC Earth natáčí nový dokument o kahau nosatých

Řeku Somber v jižní části zálivu navštívil kameraman Bjorn Vaughn. Jeho cílem bylo ujisti se, že tato řeka představuje vhodné dějiště pro jednu z epizod nové dokumentární série. Půjde v ní o boj kahau nosatých o přežití ve skomírajících mangrovech na bezprostředním okraji města Balikpapanu. Naším cílem je uproznit tak nejširší veřejnost na problémy, které nastanou, pokud bude nekontrolovaná expanze města a průmyslu pokračovat stávajícím tempem.

Za pomoci našeho týmu dokázal Bjorn během třidenní návštěvy získat některé jedinečné záběry. Zachytil kahau, jak hledají vodu a potravu domů místních obyvatel a jak překonávají řeku ve snaze dostat se posledním malým fragmentům zbývajícího lesa a jak se při svých cestách snaží vyhýbat projíždějící lodím.

Bjornovi při natáčení pomáhá indonéská asistentka

2. Noviny zveřejnily několik případů ničení přírodního ekosystému

Jeden z několika novinových článků odhaluje ničení mangrovů, v tomto případě kvůli slévárně niklové rudy

Už v prosinci jsme odhalili případ zničení pobřežního pralesa o rozloze přibližně 20 hektarů z důvodu výstavby továrny na zpracování niklu společností PT. Mitra Murni Perkasa (PT. MMP). Nyní však konečně došlo ke zvratu, a to díky skutečnosti, že se případ podařilo zveřejnit v místním tisku. Bylo odhaleno, že výstavba začala bez zhodnocení dopadu projektu na životní prostředí. Přitom však výstavba závažně poškodila životní prostor ohrožených kahau nosatých.

Naše partnerská nevládní organizace Pokja Pesisir již případ nahlásila všem zodpovědným činitelům, ale teprve jeho zveřejnění v médiích vyvolalo požadovanou odezvu a vláda se věci začala zabývat. Úředníci odboru pro životní prostředí

provincie Východní Kalimantan zničené území navštívili a okamžitě pozastavili další výstavbu. Dočasné pozastavení však ještě není řešením. Proto Pokja Pesisir trvá na tom, aby bylo firmě nařízeno obnovit zničený ekosystém. Bohužel namísto toho společnost PT. MMP po jediném měsíci nečinnosti řivezla zpátky těžkou mechaniku a obnovila výstavbu.

Ačkoli byla výstavba slévárny v dubnu pozastavena, o měsíc později se těžké stroje na staveniště vrátily

3. Neznámý pachatel zničil 50 hektarů mangrov na řece Sungai Wain

Bohužel není v našich silách kontrolovat pravidelně každý kout zálivu, a tak nám málem uniklo nejrozsáhlejší odlesnění za posledních několik měsíců, ke kterému došlo na řece Wain. Nakonec nás na něj upozornily dva nezávislé zdroje – informace od lesníků rezervace Sungai Wain a družicový snímek. V té době již ale bylo zničeno asi 50 hektarů mangrovu.

Koalice nevládních organizací případ okamžitě nahlásila Odboru pro životní prostředí provincie Východní Kalimantan i médiím, která ho také zveřejnila. Přesto dodnes nevíme, kdo a proč tyto mangrovy vykácel. Od zodpovědných úřadů proto požadujeme rádné vyšetření a udělení přísných sankcí.

Koalice nevládních organizací místo navštívila až poté, co byl mangrov vykácen

4. Vládní úředníci spekulují s pozemky kolem hlavního města

Uzemí, které bylo původně vyhrazeno pro transmigraci přistěhovalců z Jávy, je jedním z center spekulací s pozemky

Na rizika spojená s výstavbou hlavního města upozorňujeme i dlouhodobě. Pravidelně mimo jiné hlásíme i podezření na to, že by za některými případy odlesňování mohly stát spekulanti s pozemky. Centrální vláda tato varování někdy ignoruje, ale jindy se takovými případy vážně zabývá. V jednom případě tak byla odhalena účast vládních úředníků distriktu Penajam Paser Utara na skupování pozemků, jejichž cena v souvislosti s výstavbou města roste. Pozemky však skupují pomocí prostředníků, a tak není snadné jejich účast odhalit a dokázat. V oblasti Bukit Tengkorak však byly odhaleny spekulace se 780 hektary

pozemků, rozdělených po 1,5-2 hektarech na každého prostředníka. Starosta vesnice již 113 majitelům pozemků jejich smlouvy zrušil a celým případem se nyní zabývá Komise na potírání korupce (KPK).

5. Budovaná silnice zpřístupnila lesy pro ilegální těžbu dřeva

Kontroverzní přístupová silnice k mostu přes ostrov Balang představuje jednu z největších hrozeb pro Balikpapanský záliv i pro sousední rezervaci Sungai Wain. Již dlouhá léta upozorňujeme na to, že se silnice mimo jiné stane i přístupovou cestou pro ilegální aktivity, jako je lov, kácená a vypalování lesa. Silnice dnes ještě ani není pokrytá betonem, ale naše varování se již stávají skutečností.

Důkazy o ilegální těžbě dřeva přinesl tým, který podle budované silnice jednou do měsíce patroluje na motocyklech. V dubnu a květnu odhalil dvě navzájem vzdálená místa, kde těžba probíhá. Na prvním místě našli už jen stopy zpracování dřeva, které již po silnici odvezl pickup. Na jiném místě bylo dřevo zpracované na prkna na kraji silnice připraveno k odvozu. Údaje byly nahlášené lesníkům rezervace Sungai Wain. Pokud však těžba probíhá mimo území rezervace není zásah v jejich pravomoci. Situace zatím nemá uspokojujivé řešení.

Prkna na kraji rozestavěné kontroverzní silnice jsou připravená k naložení na auto a k odvozu

6. Skončilo dohledávání všech tlup kahau nosatých na území Balikpapanu

Stále probíhá sčítání kahau nosatých na území města Balikpapanu, které opakujeme v pětiletých intervalech od roku 2007. V květnu jsme dovršili první fázi sčítání, kterou bylo dohledání všech přítomných tlup (v navazující druhé fázi pak budou sečtení všichni členové některých vybraných tlup).

Zatímco v předchozích měsících proběhlo dohledávání tlup na území zvaném Teluk Kariangau v jihovýchodní části zálivu, v květnu jsme ukončili stejnou práci na území zvaném Hutan Kariangau. Ten se nachází více na sever, daleko od městské zástavby, a těsně navazuje na rezervaci Sungai Wain. Bohužel, toto mimořádně cenné přírodní území se před několika lety stalo součástí průmyslové zóny Kariangau a stalo se tak jednou z nejméně ohrožených oblastí zálivu.

V oblasti Hutan Kariangau jsme tentokrát našli pouze 12 skupin kahau, tedy méně než v roce 2007 (17 skupin), 2012 (14 skupin) a 2017 (15 skupin). Ačkoli zatím ještě neznáme velikost jednotlivých skupin, naznačují tato data možný pokles populace v této oblasti. Důvodem by mohl být úbytek životního prostoru z důvodů expanze průmyslu a ničení lesa pozemkovou mafii. Dvě korporace, které během posledních 5 let zničily část pobřežních lesů, jsou PT. Wahana Prima Sejati (rafinérie palmového oleje) a PT. Mitra Murni Perkasa (o které jsme již v této zprávě psali). O aktivitě pozemkové mafie svědčí dvě nově odlesněná místa, odhalená za poslední měsíc.

Každá se dvou subpopulací kahau na území města Balikpapanu se však vyvíjí poněkud odlišným způsobem. Překvapivě, pokles populace zaznamenáváme jen v Hutan Kariangau, ačkoli v oblasti Teluk Kariangau opice čelí mnohem vážnějšímu problému ztráty a degradace přírodního prostředí, vzhledem k přímému sousedství městské zástavby. Je možné, že kahau v Hutan Kariangau reagují na ztrátu životního prostoru přesunem do méně postižených oblastí severně od města Balikpapanu. Kahau na území Teluk Kariangau který již je od ostatního lesa zcela izolovaný, však tuto možnost nemají. Výsledkem může být zhuštění populace nad úroveň nosné kapacity jejich prostředí, a její možný budoucí kolaps.

Kahau se na území města Balikpapanu dostávají do čím dál těsnějšího kontaktu s lidskými aktivitami

Nepodložená tvrzení o tom, kde se v minulosti nacházely rodinné pozemky, vykáčení lesa, postavení domku a přístavu jsou prostředky, jakými si pozemková mafie nárokuje toto území.